

BUTLLETÍ del GRUP d'ESTUDIS SITGETANS

Any XXX

Agost del 2005

Nº 114

La pesca tradicional a Sitges*

David Jou i Andreu

Contemplant les fotografies de l'exposició *Catalunya marítima. Crònica en blanc i negre*, experimentem el sentiment que les imatges que s'hi presenten són ja absolutament irrepetibles, tant pel que fa a les escenes relatives a la pesca, a les barques i als pescadors, com al paisatge, el rerefons que il·lustra les fotografies. Per altra part, també és ben difícil que avui en dia un ciutadà corrent pugui veure, en directe, escenes relacionades amb la pesca com les que podem veure en aquesta exposició. La pesca s'ha transformat en una indústria més i, com a tal, té les seves zones, els seus polígons, llocs apartats i pràcticament vedats al públic.

Veient imatges d'antigues escenes de pescadors de pesca, la curiositat ens porta a inquirir el significat d'aquestes barques, d'aquestes veles, de les diferents formes de navegar, de les platges i dels diferents estris de pesca que s'hi poden contemplar, i quina fou la realitat del seu temps, realitat plena d'inseguretat, de perills i de privacions.

En un període que més o menys podem recordar, encara que sigui per referències, entre aproximadament 1880 i 1960, la pesca era en les poblacions costaneres una activitat d'un gran atractiu popular i les seves escenes formaven part del paisatge urbà. La platja no era un lloc per a torrar-se al sol i era, pràcticament, patrimoni exclusiu dels pescadors, que hi realitzaven una gran part de les seves tasques i on la seva presència era quasi permanent. De manera que la gent que divagava pel passeig de la Ribera, els interessats per les coses de la mar, podien veure i contemplar, sense cap mena d'impediment, avarar i treure les barques, l'entrada i la sortida al mar, l'arribada del peix, estendre les xarxes i

totes les altres activitats dels pescadors.

A Sitges, les barques ocupaven el tros de platja que va des del carrer de la Carreta al carrer del Primer de Maig. Algunes altres preferien la platja de Sant Sebastià. Quan els temporals de llevant o migjorn atacaven la platja i es menjaven la sorra, els pescadors havien de córrer a moure les barques platja amunt, en algunes ocasions fins a invadir el passeig de la Ribera. Quan els pescadors, especialment els cambrilencs, que venien a Sitges en arribar la primavera, cuinaven el ranxo a les barques o a la mateixa platja, les sentors d'aquells guisats atreïen l'atenció del més insensible. Aquells guisats i aquelles flaires s'han convertit en quelcom que ja és històric i irrepetible.

Dit tot això, no és estrany que totes les coses que passaven a la platja, fossin en certa manera familiars i afavorissin una certa relació entre els pescadors i una part dels vilatans. Fins i tot hi havia molts aficionats a tenir seves pròpies barquetes i a practicar, quan feia bon temps, una pesca d'aprenent. La premsa local donava tot sovint notícies referents a la platja, les barques, la pesca i la captura de peixos singulars. Emerencià Roig i Raventós, ultra una sèrie d'articles que va fer a l'*Eco* sobre l'ambient que regnava a la nostra platja, va publicar l'any 1928 un llibre, titulat *La pesca a Catalunya*, que avui és un clàssic sobre el tema de la marineria i els pescadors. En els nostres dies, han recordat aquells fets, amb certa nostàlgia, persones que van des de Rafel Casanova al pare Torres, passant per en Manel, en Mariano Camps i molts altres.

Donat tot això, era lògic que aquell escenari pintoresc atragués l'atenció d'artistes com Felip Masó, Mas i Fondevila, Joaquim de Miró, pintor i fotògraf,

* El text correspon al parlament pronunciat al local de Grup d'Estudis Sitgetans el dia 18 de setembre de 2004

Rusiñol, Batlle Amell, Ferrer Pino, Joaquim Sunyer, Bergnes, miss Mac Donell, Albors, Bruno i molts d'altres que van traslladar a les seves teles munió de temes mariners. I també hem d'incloure en aquesta nòmina els fotògrafs, que en el seu temps guardaren per a la posteritat aquestes escenes de manera que avui encara les podem contemplar.

Quan l'any 1927 fou venuda la nostra última barca del bou a uns pescadors de Calafell, hi va haver un gran buit a la platja, la vàrem trobar a faltar no tan sols per la grandària de les seves dimensions, sinó perquè ens va deixar un punt d'enyorament i de nostàlgia. El setmanari *La Punta* deplorava aquell fet, i el considerava el moment final d'una decadència que s'havia iniciat feia temps, amb la progressiva desaparició de barques i veles. I deia que *"con ello ha desaparecido la poesía de nuestra playa, llena de barcas que un día fueron encanto de nuestros artistas aficionados a tomar notas de color de asuntos marítimos"*.

Els antecedents més antics que coneixem sobre la pesca i els pescadors de Sitges corresponen a l'any 1412. Però després cal fer un gran salt en el temps i anar a parar a l'època de la fotografia en blanc i negre. Els ormeigs i ginys de pesca que s'utilitzaven eren diversos i molt variats, però tots de concepció artesana i de fabricació pròpia. Tant les xarxes, que eren de cotó, com les cordes i els ormeigs de cordill, que eren de cànem, corrien el perill de podrir-se si no s'assecaven després d'haver-los utilitzat. Per això exigien una atenció constant, i calia posar-los a assecar al sol i a l'aire tan punt s'acabava de fer-los servir. Els pescadors dedicaven una gran part del seu temps en aquestes operacions. En moltes de les imatges que conservem d'aquella època es veuen les xarxes i les cordes esteses assecant-se.

En els seus escrits, Emerencià Roig i Raventós va fer una gran apologia dels pescadors, i deia que era gent amable, neta, de tracte agrados, i sobretot treballadora

atès que a més de la feina d'anar a pescar dedicaven la resta del dia a endegar els ormeigs, a fer nanses o a tenir cura del bon estat de conservació de les barques.

Fins cap els anys 1940, els pescadors van usar, tant en els dies de feina com en els de festa, quan anaven mudats, una indumentària característica, típica de l'ofici. Era una manera de vestir que els distingia de la gent d'altres professions.

Així mateix, el vocabulari dels pescadors, adequat a les exigències del seu ofici, tan peculiar, era d'una gran

riquesa i expressivitat que els caracteritzava, i l'utilitzaven amb convenciment i satisfacció. Tot plegat feia que tinguessin una personalitat pròpia i molt acusada. Molts d'ells eren coneguts més pel seu sobrenom, del qual la majoria estaven orgullosos, que pel seu nom vertader. A la platja de Sitges, per exemple, recordem els pescadors coneguts per l'Avorrit, l'Americano, en Malavida, en Jamà, en Fietes, en Tino, en Terradeus, el Bep, en Mariguanga, el Morrut, el Cassó, i tants d'altres.

D'aquests personatges, podríem destacar l'Avorrit, en Joan Rovira i Valls, que havia nascut el 1873 a Creixell, al Tarragonès, i arribà a Sitges cap a l'any 1900. Era un personatge destacat en el gremi dels pescadors. Un mariner hàbil en el maneig de la vela i un pescador expert.

Cap a l'any 1906 havia treballat a les ordres del conegut negociant mallorquí, Joan March, a les ordres del qual havia fet de contrabandista de tabac. En aquesta feina havia travessat diverses vegades el Mediterrani, entre Alger i Mallorca. També havia practicat el mateix ofici a les costes de Garraf i a la mateixa platja de Sant Sebastià, en la qual havia desembarcat *alijos*, algunes vegades en connivència amb els carrabiners i altres sense, circumstància que li havien proporcionat més d'un sobresalt. També sabia la manera de portar subministres als submarins alemanys durant la primera guerra europea.

Més tard va comprar una barca de bou, que coman-

A l'esquerra Joan Rovira Valls (a) l'Avorrit (1877-1965) amb el seu fill Josep Rovira Aixa cap a l'any 1940

dava ell mateix. Era coneixedor de totes les senyes i els entrebancs del fons del mar. Sabia on podia agafar cada una de les espècies de peix: les mussoles, els molls, el lluç o les llagostes. En els seus últims anys, amb el seu fill Pepet i una barca construïda a Vilanova, s'havia especialitzat en la pesca amb nanses. Ningú podia fer-li competència. Va morir el 1965, als 92 anys.

També podríem recordar el *Bep*, Josep Capdevila Hill, un dels pescadors més destacats de la nostra platja. Havia nascut a Sitges, al carrer de Fonollar, l'any 1873, de pares pescadors, i tant ell com els seus germans, Climent i Gregori, es van dedicar a la pesca. El seu mestre fou en Joaquim Rosés i Vila (a) Quimet amb qui va navegar fent la pesca de bou. Sentia una gran passió pel seu ofici, tenia una gran capacitat per la navegació a vela i coneixia els caladors i senyes de mar com ningú. Tenia sobretot una gran experiència en la pesca de palangre, en la qual es rep constantment lliçons sobre els secrets del fons del mar.

També era molt conegut per les seves parelles del bou, que sempre eren les més ben construïdes i més ben ateses de la platja. Fou el nostre armador més important pel nombre d'embarcacions que tenia. El pare Torres, el seu biògraf, diu que mai no havia tingut problemes per anar a pescar i guanyar diners allà on fos. Des de Cadaqués fins a Peníscola era conegut com el *Bep de Sitges*. Va ser el propietari de l'última barca del bou i el primer a disposar d'una barca de llum. Va morir l'any 1958.

Les barques, que, com és lògic, són l'element fonamental de l'ofici de la pesca, les construïen els mestres d'aixa, uns autèntics artesans cadascun dels quals tenia uns patrons, un estil i un segell propis, que feien que la barca sortida de les seves mans, es distingís de la de qualsevol altre constructor. Uns eren més traçuts altres més polits, uns més cars altres més econòmics, però tots uns excel·lents artistes. Pot dir-se que, al llarg de tota la costa del Mediterrani, des del cap de Creus fins

a Màlaga, podia identificar-se immediatament, encara que totes fossin del mateix tipus, la comarca de procedència d'una barca i, fins i tot, sense que això comportés cap originalitat ni extravagància, la mestrança d'on havien sortit. Normalment, les catalanes, des del cap de Creus fins a Tarragona, tenien la proa una mica corbada, en canvi, des de Tarragona fins a Màlaga eren quillades, és a dir, amb la proa en angle recte.

A Sitges, en el temps de la fotografia en blanc i negre no hi havia mestre d'aixa. Les barques s'encarregaven a Vilanova on hi havia dos constructors, un dels quals era el *Cisco*, que feia unes embarcacions molt consistents i marineres. O bé a Mataró, on hi havia en Joan Alsina, el *Barat*, que era un excel·lent constructor. Últimament també s'havien encarregat algunes barques a Cambrils, sembla que de construcció més econòmica.

Amb el pas del temps, amb l'invent dels telers mecànics, amb l'arribada dels motors i de les fibres artificials, aquells ormeigs artesans antics i les pròpies veles s'anaren arraconant progressivament i donaren pas a la industrialització de la pesca. D'aquesta manera, pot dir-se que en les nostres costes la pesca ha quedat pràcticament reduïda a dues tècniques principals: el bou, d'arrastre o d'arrossegament amb el qual es captura tota classe de peix del fons, i la teranyina, al llum o *mamparra*,

que són arts d'encerclament amb els quals es captura sardina i peix blau en general.

No cal dir que aquests progressos tecnològics en l'art de la pesca van en detriment de la fauna marina i que, per tant, els peixos hi pateixen molt. A Sitges, l'última barca del llum fou la de l'*Americano*, que l'any 1961 va ser venuda a uns pescadors d'Arenys. Salvador Soler Forment deixà constància d'aquest fet en les pàgines de l'*Eco*, amb el títol de *Làgrimes en la arena*.

Si avui volem reviure aquelles epopeies, no tenim altre remei que veure i repassar les fotografies antigues i escoltar els relats dels pocs antics pescadors que encara queden.

A la dreta Josep Mª Capdevila Hill (a) Bep (1873-1958), a l'esquerra el seu germà Climent (1883-1960) en una fotografia de cap a 1924

Les entitats fotogràfiques de Sitges*

J. Antoni Corella i Miracle

Part de les coses que dic en el present treball ja les vaig dir fa uns quatre anys amb motiu del centenari del naixement de Joan Puig i Mestre. Potser algú tindrà la sensació, en veure alguna part del present escrit, d'haver-hi quelcom de "deja vu", o potser més correctament de "deja ecouté", però m'és difícil no barrejar la biografia d'en Puig amb el naixement de l'Agrupació Fotogràfica de Sitges. Fet aquest aclariment, continuo

Dins els actes del *Fotomaig 05*, a mi m'ha tocat parlar de les entitats fotogràfiques de Sitges, és a dir de l'Agrupació Fotogràfica de Sitges, del Sitges Foto Film i de la Secció de Fotografia del Patronat d'A. S. C. I també potser hauríem d'incloure-hi l'entitat Finestra Oberta, que tot i no ser una agrupació fotogràfica, ha mantingut durant els darrers deu anys la flama dels concursos de fotografia a Sitges amb dues convocatòries anyals, una en la festa major i una altra per carnaval. És una tasca meritòria portada a terme pels components de la família Quero-Llorens.

Em limitaré, però, a parlar de les tres primeres entitats esmentades, que són les pròpiament fotogràfiques, en raó, malgrat les meves escasses qualitats d'historiador o conferenciant - ja ho anireu notant -, per la condició de ser un dels pocs que quedem, junt amb l'Esteve Miró i Guimerà i en Josep Bernat i Roig, dels que vàrem crear, sota la direcció de Joan Puig i Mestre, la primera d'aquestes entitats, la Agrupació Fotogràfica de Sitges.

Aquest fet va passar exactament l'any 1950, ara fa cinquanta-cinc anys. Que Déu n'hi do! Permeteu-me, abans d'entrar en matèria, que ens situem mentalment en aquell temps. Era tot un altre món, molt diferent del d'ara. M'hi ajudarà la ploma de la Marisa Marsal, presidenta del GES. Copiaré un fragment d'un treball seu referent a la revista l'*Antologia de Sitges*. "Sitges, diu, era un poble tranquil, fins i tot assossegador. Tenia tots els tòpics d'un mon en pau. A l'estiu, els veïns sortien a prendre la fresca portant les cadires als carrers, enca-

ra poc sorollosos. La societat sitgetana no vivia dedicada plenament al turisme, encara molt incipient a la primera meitat de la dècada. Hi havia, en canvi, una mena de culte jerarquitzat, amb un cert servilisme, vers la societat benestant de la colònia estiuenca, 'la colònia veraniega', per dir-ho en el llenguatge de l'època i perquè gairebé tots els seus components eren de parla castellana, inclosos els catalans. Formaven un món a part, classista i desentès de les essències sitgetanes. Eren 'las distinguidas familias que veranean en Sitges', segons les llistes que cada setmana publicava l'Eco a partir de l'inici de les vacances d'estiu que aleshores tenien una durada de tres mesos. Amb el títol de 'Sitges, la nit' o 'Veraniegas' es parlava de 'las noches del California', 'las del Club Hito' o 'las del Club de Mar'... També es publicava... la llista de 'puestas de largo' i 'peticiones de mano'".

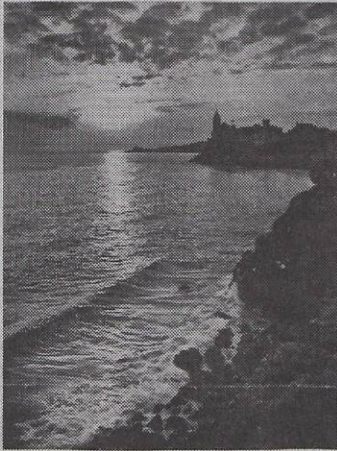
Aquest era, en aquell temps i a grans trets, el Sitges que tan bé descriu la Marisa. No recordo si ens hi sentíem incòmodes o ridículs, però la gent, la majoria de la gent, encara no havia acabat de pair, malgrat els deu anys que havien passat, la terrible experiència de la guerra civil, ni tampoc el més

proper conflicte mundial i el posterior aïllament internacional d'Espanya. Ens havíem acostumat a no pensar gaire. Quin remei! Potser el goig de ser encara joves i la anhelada pau junt amb el futbol-espectacle, tapaven egoïstament les grans penúries materials i intel·lectuals de l'època. Però teníem il·lusió i ganes de gaudir, encara que amb pocs mitjans, de la nostra joventut. I alguna cosa podíem fer, com ballar al Prado amb l'orquestra Mozart o al Retiro amb Els Iberos del Jazz. I anar al cine, també al Prado o al Retiro. Això sí..., prèvia consulta a la parròquia de quines eren les qualificacions morals de les pel·lícules: 'apta, mayores, mayores con reparos, peligrosa o gravemente peligrosa'. També podíem ballar alguna sardana amb música de gramola, o fer passejades a 'tocar ferro' des del carrer de Bonaire

ADHERIDA AL "FOMENTO DEL TURISMO"

* Aquest text correspon al parlament pronunciat al local de Grup d'Estudis Sitgetans el dia 14 de maig de 2005

1951

1.ER CONCURSO DE FOTOGRAFÍAS

CON MOTIVO DE LA

XII EXPOSICION NACIONAL DE CLAVELES Y FESTIVIDAD DEL CORPUS EN SITGES

PATROCINADO POR EL ILMO. AYUNTAMIENTO, CONVOCADO POR EL FOMENTO
DEL TURISMO Y ORGANIZADO POR LA AGRUPACION FOTOGRAFICA DE SITGES

a l'estació. Per Setmana Santa, els passos i les caramelles. Alguna escapada a l'Oliva..., al Pícolo Mundo... El nostre Sitges, que ara sembla que és "Una manera de ser", "Sitges, això és vida", "La joia de la Mediterrània" etc., i que abans havia estat "Sitges Platja d'Or", era en aquells temps "El cascabel del Mediterráneo" o "La tacita de plata". Eren, certament, una altra època..., però és el que hi havia.

I fou en aquest context que va néixer a Sitges, capitanejada per Joan Puig i Mestre, una entitat dedicada a la fotografia, l'*Agrupació Fotogràfica de Sitges*. Puig i Mestre va fer un proselitisme constant i a tots els nivells, i va anar captant gent procedent de tots els estaments sitgetans. Poc després, Puig i els seus seguidors van decidir organitzar una exposició fotogràfica que va ser el tret de sortida de l'entitat i que va tenir un fort impacte al poble. Va ser, en la festa major del any 1950, al carrer de les Parellades, on avui hi ha La Granja, una exposició de l'Agrupació Fotogràfica d'Igualada, capdavantera en aquell temps de la fotografia catalana, en la qual es van presentar obres guardonades de grans figures de la fotografia. El local havia estat cedit generosament i gratuïtament a Joan Puig pel seu bon amic Antoni Montserrat, el mestre d'obres.

Després es va formar un equip de feina, i el 13 de maig de 1951 va néixer oficialment l'entitat, aixoplugada, per imperatiu legal, en el Foment de Turisme,

amb el nom d'*Agrupación Fotogràfica de Sitges adherida al Fomento del Turismo de Sitges*. La composició de la primera junta va ser: Joan Puig i Mestre, president, Rafael Almirall i Carbonell, vicepresident, Manuel Castro Hernández, secretari, Josep Bernad i Roig, vicesecretari, Antoni Rafales i Gil, tresorer, Salvador Esteve, vocal de laboratori, Esteve Miró i Guimerà, vocal d'excursionisme, Francesc Marcé, vocal d'exposicions, Antoni Corella i Miracle, vocal de propaganda, i Francesc Fontanals, vocal d'arxiu.

Aquest equip va iniciar amb gran empena les activitats de l'entitat. S'organitzà el primer concurs de fotografia amb el tema *Corpus de Sitges y exposición de claveles*, convocada amb l'eslògan "Sitges, la más fotogénica villa del Mediterráneo". També es va crear per a ús de tots el socis un laboratori fotogràfic, situat en la pròpia llar del president, Puig i Mestre.

L'agrupació va créixer, i gràcies a l'empenta d'en Puig i del seu equip entusiasta, va entrar a formar part del grup capdavanter de les entitats fotogràfiques espanyoles. I les revistes especialitzades van començar a parlar de Sitges. La principal d'elles en aquell temps, *Arte fotográfico*, de Madrid, publicà en portada una fotografia de Sitges que havia estat guanyadora del concurs nacional de fotografia. La mateixa revista va publicar un sistema de classificació per als concursos fotogràfics, "Fallo (sistema Sitges)" inventat pels membres de l'Agrupació Fotogràfica de Sitges.

Çada any s'organitzava un "Concurso Nacional de Fotografía", amb convocatòria per als fotògrafs de tota Espanya, que tenia un premi especial per a la millor fotografia sobre Sitges pagat pel Foment del Turisme, i amb el premi Antoni Rafales per a la millor fotografia de Sitges que hagués fet un membre de l'entitat. Els components de l'Agrupació van participar en concursos a tot l'estat i també a l'estranger, a Brasil, França, Anglaterra, etc. Cal destacar en Josep Mª Jornet, en Baltasar Ramon Garriga i altres. També s'organitzaren intercanvis internacionals, sessions de cine amateur, fòrums, excursions, etc.

Cal recordar l'activitat incansable del president, Joan Puig i Mestre, que va haver de compartir la feina industrial i comercial de la impremta Puig, del carrer Sant Francesc, amb temps dedicat a la marxa de l'entitat, a l'assessorament de principiants entusiastes o al funcio-

nament del laboratori instal·lat en les seves dependències. De manera que, sovint, entre les activitats d'imprimir i de corregir galerades, de fer els programes, típics d'aquella època d'incipient turisme, fos per al Prado o per a les actuacions de Luis Rovira i su Orquesta, el Duo Dinámico, la Marimba, Els Verds de Mataró o alguna folklòrica, havia de deixar la feina per assessorar o ajudar algun soci que tenia problemes amb l'ampliadora, els reveladors o algun altre estri del laboratori.

Recordo un cas curiós. Hi va haver un marit, virtuós i íntegre, que estava empenyat, sense poder-se'n sortir, a retocar una fotografia de la seva santa i recatada esposa. Resulta que en el moment de fer-li la fotografia, un impertinent, pecaminós i descarat cop de vent li havia aixecat, impúdicament, una mica la faldilla i se li veia, amb provocativa concupiscència, creia el marit, una part dels genolls. Quina vergonya...! I l'home pretenia, clar, que en Puig li manipulés la foto allargant la faldilla de la dona. En Puig no pogué fer-hi res, perquè no s'hi podia fer res. Potser no havia estat un cop de vent, potser era una bufada de Llucifer!

La nostra penúria era tan gran en aquella època que els treballs de laboratori havien de fer-se amb materials moltes vegades inadequats. Així, per exemple, es substituïa les cubetes del laboratori per plats sopers casolans portats de casa, d'amagat, clar, de la dona. No sé si hi va haver alguna intoxicació per culpa del metol o de la hidroquinona, principals components del revelat fotogràfic. En tot cas no va transcendir.

Fou tal l'èxit de l'Agrupació que li va sortir un competidor. El veterà Patronat d'Acció Social Catòlica va crear també una secció fotogràfica. En ella hi havia gent ben coneguda: l'Antoni Serrado, en Sebastià Giménez, en Jordi Surià i, més tard en Magí Mirabent, en Ruperto Roca, en Manuel Correa, en Gaudenci Mirabent, l'Andreu Cenzano, l'Abelardo Franco, en Joan Olivé, en José Pedro Anglisani, l'Albert Gil i molts altres dels que no tinc dades concretes.

Excepte fets puntuals, sempre hi va haver bones relacions, i fins i tot algun intent de col·laboració, entre la Secció fotogràfica del Patronat i l'Agrupació fotogràfica de Sitges. Lamentablement la secció del Patronat es va anar esmoreint i acabant, paral·lelament amb la decadència de la seva entitat mare.

SITGES FOTO-FILM.

Boletín de esta Agrupación Fotográfica

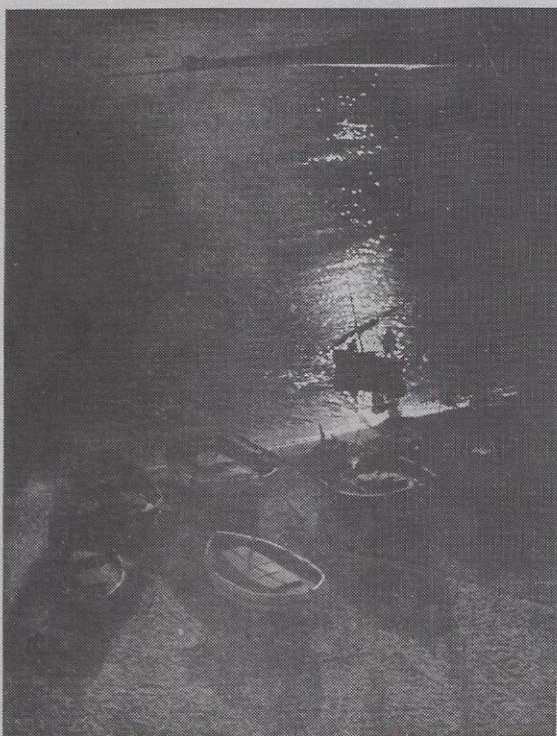
OCTUBRE 1960

REDACCIÓN E IMPRENTA:

Calle San Francisco, n.º 9

DEPOSITO LEGAL B. 15.192. 1959

Núm. 3

"Contraluz"

Autor:

J. Antonio

Coralla

Miracle

S. F. F.

El 1957 l'Agrupació va valorar els avantatges o inconvenients de sortir de l'aixopluc del Foment de Turisme de Sitges, on sempre vam ser molt ben tractats, i vàrem decidir, després d'extenses negociacions amb en Roberto Teixidó, acollir-nos al Sindicat, el Sindicat únic i oficial, i l'Agrupació canvià de nom i passà a denominar-se *Agrupación Fotográfica de Sitges adherida a la Obra Sindical de Educación i Descanso*.

Va ser una jugada estratègica per a poder actuar amb més llibertat, sempre amb l'objectiu final d'aconseguir la independència total. Hi havia però l'inconvenient que en Joan Puig i Mestre, marcat pels seus antecedents catalanistes, no era considerat home addicte al règim, i es trobava amb pals burocràtic a les rodes en el moment de demanar la legalització de l'entitat. Per aquest motiu, l'any 1958, en Joan Puig va creure millor sacrificar-se - potser ja en començava a estar tip - i va renunciar al seu càrrec de president.

Llavors es va crear una Comissió Gestora, amb Manel Vericat com a president, Antoni Rafales com a

vicepresident, i amb en Josep Bernat i Roig, l'Esteve Miró i Guimerà i l'Antoni Corella i Miracle. En Puig i Mestre passa a ser vocal i també hi van entrar en Carlos Guillén, en Baltasar Ramon, en Tomàs Carbonell i en Josep Mª Jornet. L'objectiu d'aquesta gestora era el de legalitzar oficialment l'entitat, de manera que no s'hagués de dependre del Sindicat ni del Foment del Turisme.

Es va buscar com a president un home ben vist en el govern civil, i això va ser com posar oli en un llum! El govern civil va permetre la constitució oficial de l'entitat, va acceptar la nova junta i només va comuni-

car, com a condició 'sine qua non', que s'havia de canviar el nom de l'Agrupació. Calgué transigir: va morir l'*Agrupació fotogràfica de Sitges* i va néixer el *Sitges Foto Film*. I pel que fa a la nova junta, es va constituir amb Josep Ferret de Querol, posteriorment alcalde de Sitges, com a president, Manuel Vericat vicepresident, Pere Serramalera i Cosp secretari, J. Antoni Corella i Miracle vicesecretari, Esteve Miró i Guimerà tresorer, i Joan Puig i Mestre, Josep Vicente Rubio, Antoni Rafales Gil, Tomàs Carbonell, Josep Bernat i Roig i Baltasar Ramon i Garriga com a vocals

Cal destacar en aquesta Junta la incorporació del

doctor Serramalera, que havia arribat a Sitges l'any 1957 procedent de Santes Creus, i amb qui l'Agrupació ja havia tingut contactes anteriors quan va organitzar un concurs de fotografies sobre el monestir cistercenc. I així es va entrar en una altre etapa, la del *Sitges Foto*

Film, que va ser una etapa del tàndem Rafales-Serramalera amb incorporació de nova saba: els Marcé Gea, els Ibàñez, en Joan Olivé, en Carles Montserrat, en José Marín, el doctor Lorente, en Joan Vallès, en Josep Raventós, en Xavier Mestres, l'Andreu Noguero, i tants

Primera Junta del Sitges Foto-Film l'any 1959

altres que van donar un nou impuls a l'entitat.

Va ser tan important aquest impuls que l'entitat va morir, alguns anys més tard, pel seu excessiu èxit. A una reunió feta a la casa del doctor Serramalera, que aleshores era el president del Sitges Foto Film, es va decidir organitzar una Setmana Sitgetana de Cine. I decidida ja l'organització de la Setmana el doctor Serramalera va fer un pronòstic als presents: "Aquesta Setmana de Cine se'ns pot fer tan gran, pot ser que tingui tant d'èxit, que ens la prenguin de les mans".

Va ser una premonició. Però això ja seria una altre historia, la del Festival de Cine Fantàstic i de Terror.

Les claus de volta de la parròquia (1)

Ignasi Mª Muntaner

En el segle XVII, passada la guerra dels Segadors, en la qual la parròquia de Sitges va patir els danys causats per una guerra en què la vila es va trobar directament implicada en contra de la seva voluntat, els sitgetans van decidir fer una església nova.

Repasant la història dels esdeveniments, efectivament, el 13 d'octubre de 1649, les tropes castellanques i l'esquadra de Felip IV van arribar a la vista de Sitges, i immediatament van començar a bombardejar la vila

tant per mar com per terra. Dos dies més tard, el 15, els sitgetans es van rendir, i les tropes castellanques van entrar a la població i la van saquejar. El dia 16 els castellanques van marxar cap a Vilafranca, però van deixar a Sitges una guarnició, que s'hi va mantenir fins i tot després del dia 30, quan Felip IV decidí retirar el seu exèrcit cap a Tarragona. En aquells moments, Sitges era la posició castellana més avançada en el Penedès i en tot el Principat.

Per aquesta raó, l'exèrcit francès, aliat amb la Generalitat, va decidir reconquerir la població. Els castellans, però, no van esperar l'arribada dels enemics, i van abandonar Sitges el 20 de novembre, encenent abans de la seva marxa les metxes de vint-i-quatre mines que havien repartit per diferents punts del recinte fortificat. Dos sitgetans, amb perill de les seves vides, van anar apagant-les una a una, tret de les dues últimes, que finalment van explotar. Quan el 22 de novembre arribaven els francesos, la població estava mig destruïda, enrunades les torres que hi havia a la Punta i a la Torreta, i també les ales nord i est del castell. I també estava danyada la parròquia situada entre una i altra d'aquestes fortificacions.

Quan parlem de la parròquia de la guerra dels Segadors, cal advertir que no era pas l'església actual. Es tractava de l'antic temple romànic, edificat potser en el segle XI o XII, i que Bernat de Fonollar va engrandir en el segle XIV amb dues capelles dedicades a sant Miquel i a sant Pere Màrtir. L'església s'havia anat fent petita per a la població, que havia anar creixent, i ara estava, a més, no sabem fins a quin punt, malmesa. El sitgetans la van seguir fent servir com van poder fins a l'acabament de la guerra, l'any 1652. Després, Sitges va passar uns refent-se de la malvestat,

però finalment va arribar el moment que va ser necessari decidir què calia fer amb la parròquia, si arreglar-la del tot o fer-ne una de nova.

I va predominar l'opinió d'enderrocar-la i fer una església nova. La decisió es va prendre el 14 d'abril de 1664, dilluns de Pasqua florida. Es va passar encara un any sense fer res, però la decisió es va renovar el 8 d'octubre de 1665. I, finalment, mig any després, el diumenge 9 de maig de 1666 es van iniciar efectivament les obres amb el trasllat del Santíssim a la capella de l'Hospital, i l'inici de l'enderroc.

La direcció artística i tècnica, la feina que avui en diríem d'arquitecte, es va confiar al mestre d'obres Sebastià Vives, penedesenc, de La Granada, conegut a Sitges perquè abans havia estat fent l'església de Ribes que havia substituït, també, l'anterior església romànica. En aquells temps no existien els estudis d'arquitectura i per tant no hi havia arquitectes. Dissenyar i construir els edificis, fins i tot els importants, com l'església de Sitges, era feina dels mestres d'obres o mestres de cases, persones que havien treballat en la construcció des de petits, que amb el pas dels anys havien anat adquirint experiència i que arribava un moment en què tenien els coneixements suficients per construir grans edificis.

**Aquest número ha estat
publicat amb l'ajuda de**

Caixa **Penedès**